

TER BESLISSING

Aan
de minister

1 gez.

nota

Beantwoording Kamervraag FVD

Generale Thesaurie
Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

Aanleiding

Het lid Van Houwelingen (FVD) heeft op 18 november 2022 een Kamervraag gesteld waarbij wordt verzocht om alle documenten binnen het ministerie van Financiën inzake het Digital Currency Governance Consortium van het World Economic Forum te delen.

Beslispunten

1. Graag uw akkoord op de beantwoording van dit verzoek ([bijlage 1](#)). Indien u akkoord bent verzoeken wij u de brief te ondertekenen.
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, en nota DJZ 2023-91806 ([bijlage 3](#)) conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Wij hebben het verzoek van het lid Van Houwelingen geïnterpreteerd als verzoek in het kader van art. 68 van de Grondwet.
- FIN is niet actief betrokken bij het Digital Currency Governance Consortium. Er is geen ambtelijke betrokkenheid en u en uw voorgangers hebben ook niet deelgenomen aan dit consortium.
- Wel is koningin Máxima, vanuit haar UNSGSA-rol, lid van de stuurgroep van het Digital Currency Governance Consortium.
- De enige binnen FIN gevonden documenten hebben betrekking op het lidmaatschap van koningin Máxima aan het consortium. Hierbij gaat het om stukken met betrekking tot een advies van uw ambtsvoorganger, op verzoek van ambtelijk AZ en BZ, aan de minister-president, over de deelname van koningin Máxima aan dit gremium. Hierbij heeft uw voorganger aangegeven geen bezwaren te zien voor deelname van koningin Máxima aan de stuurgroep. Daarnaast betreft het spreekpunten, opgesteld door het VN-secretariaat van koningin Máxima.
- Voorafgaand dit verzoek heeft FIN ambtelijke gesprekken gevoerd met AZ, BZ en het Kabinet van de Koning. Daarin is ambtelijk aangegeven dat de stukken niet openbaar gemaakt kunnen worden, omdat openbaarheid het belang van de staat zou schaden. Zij gaven daarbij de voorkeur aan de vertrouwelijkheidsgrond "eenheid van de Kroon".

Datum

20 maart 2023

Notanummer

2023-0000021367

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Kamervraag

- De GT heeft aangegeven er de voorkeur aan te geven de betreffende stukken te openbaren. Om deze reden is DJZ om een advies gevraagd. Vervolgens is ambtelijk gesproken met BZK en ook BZK adviseerde om het belang van de staat in te roepen, maar dan op de hiervoor genoemde gronden. Al de genoemde ministeries lijken principieel te zijn in hun standpunt. BZK heeft hierbij expliciet aangegeven dat het niet relevant is dat de inhoud van de stukken niet gevoelig is, omdat dat zou suggereren dat stukken alleen vertrouwelijk zijn als er sprake is van onenigheid tussen bewindspersonen of tussen de Kroon en het kabinet.
- Het openbaar maken van de documenten zou een afwijking betekenen van het kabinetsbeleid. Indien u van mening bent dat de documenten alsnog openbaar gemaakt dienen te worden, adviseert DJZ om hierover (hoog)ambtelijk ofwel politieke afstemming te zoeken voordat er tot openbaarheid wordt overgegaan. Het volledige advies van DJZ vindt u als bijlage bij deze nota.
- Gelet op het bovenstaande, maar ook vanwege het feit dat het om een verzoek van een Tweede Kamerlid in het kader van art. 68 Gw gaat en omdat het verzoek het Koninklijk Huis betreft adviseren wij u de brief als mondeling punt bij een komende MR aan te kaarten. Wij zullen ervoor zorgdragen dat dit voor u wordt voorbereid.
- In de Kamerbrief wordt verder verwezen naar eerdere communicatie van de minister-president en de minister van BZ aan de Kamer over de toepassing van ministeriële verantwoordelijkheid inzake deze nevenfunctie. Zoals besproken wordt gelet op de ministeriële verantwoordelijkheid van de minister van BZ voor de nevenfunctie van HMK als UNSGSA, de brief mede namens de minister van BZ ondertekend.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- Zowel het World Economic Forum, als de onderwerpen digitale euro en digitaal centralebankgeld zijn politiek en maatschappelijk gevoelige onderwerpen waar recentelijk veel aandacht voor is.
- Eerder zijn er door het lid Van Houwelingen en het lid Van Haga vragen gesteld over uitspraken van koningin Máxima over de digitale euro bij een evenement van het IMF.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

TER ADVISERING

Aan

Persoonsgegevens

Directie Juridische Zaken

Persoonsgegevens

nota

Vertrouwelijkheid stukken deelname WEF HMK

Datum

11 april 2023

Notanummer

2023-0000095012

Bijlagen

geen

Aanleiding

Kamerlid Van Houwelingen van Forum voor Democratie heeft verzocht om alle schriftelijke stukken te ontvangen binnen het ministerie van Financiën die betrekking hebben op het *Digital Currency Global Consortium*. Uit ambtelijke afstemming met AZ, BZ en het Kabinet van de Koning is de sterke voorkeur uitgesproken om de informatie te weigeren met een beroep op het belang van de staat. Meer specifiek gaat het dan om het belang van de "eenheid van de Kroon". Kamerlid Van Houwelingen heeft DJZ gevraagd in te gaan op de houdbaarheid van het inroepen van deze weigeringsgrond.

Adviezen

- DJZ heeft de stukken geanalyseerd en komt tot de conclusie dat het verzoek van Kamerlid Van Houwelingen geweigerd kan worden met een beroep op het belang van de staat. Meer concreet kan dit op grond van de "eenheid van de Kroon", de "eenheid van het kabinetsbeleid" en "internationale en diplomatieke belangen".
- DJZ heeft begrepen dat Kamerlid Van Houwelingen voorkeur heeft uitgesproken om de documenten wel vrij te geven. Mocht u de stukken wel openbaar willen maken, dan zou dat afwijken van het kabinetsbeleid en is het van belang dit niet te doen zonder dat daarvoor (hoog)ambtelijk ofwel politiek interdepartementale afstemming bereikt is.

Kernpunten

Na bestudering van de stukken en interdepartementale afstemming komt DJZ tot de volgende conclusie:

- Brieven die zijn gewisseld tussen het Kabinet van de Koning en het kabinet dienen vertrouwelijk te blijven, omdat openbaarheid de "eenheid van de Kroon" kan schaden;
- Brieven die zijn gewisseld tussen leden van het kabinet onderling dienen vertrouwelijk te blijven, omdat openbaarheid de "eenheid van het kabinetsbeleid" kan schaden;
- Ambtelijke e-mailberichten over deze stukken kunnen wel geopenbaard worden;
- De voorbereiding van de Verenigde Naties voor de Koningin is aan te merken als interne stukken van een internationale organisatie. Daarmee zijn zij in principe vertrouwelijk, tenzij de VN aangeeft dat dit niet het geval is.

Toelichting

Artikel 68

Individuele Kamerleden kunnen op grond van artikel 68 Grondwet (Gw) inlichtingen vragen. Artikel 68 Gw verplicht bewindslieden om mondeling of schriftelijk de door een of meer leden verlangde inlichtingen te geven. Uitgangspunt is de Kamer de gevraagde inlichtingen te verstrekken. De gevraagde inlichtingen worden verstrekt aan de Kamer als geheel. Dit gebeurt in beginsel door uitleg te geven in geobjectiveerde vorm, zonder de achterliggende documenten te verstrekken. Gerichte verzoeken om specifieke informatie worden in principe echter eveneens ingewilligd. Enige uitzondering hierop is als het belang van de staat zich tegen de verstrekking verzet.

Aan de toepassing van artikel 68 Gw heeft de minister van BZK in meerdere stukken nadere duiding gegeven. Zo heeft de minister van BZK in 2002¹, 2016² en 2019³ notities opgesteld. Dit beleid is vervolgens bijgesteld naar aanleiding van een ongevraagd advies⁴ van de Raad van State en de kabinetsreactie⁵ op de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag. Kortweg komt het erop neer dat sindsdien alle gerichte verzoeken om specifieke documenten in principe worden gehonoreerd, tenzij het belang van de staat zich hiertegen verzet.

Eenheid van de Kroon

Tijdens de ambtelijke overleggen met AZ, BZ en het Kabinet van de Koning over het verzoek van Van Houwelingen is geopperd dat de betreffende stukken zouden moeten worden geweigerd met een beroep op de "eenheid van de Kroon". Immers, het betreft stukken die zien op het handelen van de Koningin. In overleg met AZ, BZ en het Kabinet van de Koning is een conceptreactie opgesteld die is besproken met onsgeop. Tijdens dit gesprek is de vraag gerezen of dit daadwerkelijk onder de eenheid van de Kroon valt nu er in mindere mate sprake is van contact tussen de Koning en een bewindspersoon, maar meer contacten tussen bewindspersonen over de Koningin.

De grond "eenheid van de Kroon" vloeit voort uit de ministeriële verantwoordelijkheid voor de Koning(in). Dit houdt in dat de Koning(in) onschendbaar is en de minister verantwoordelijk. Deze eenheid komt in gevaar als inlichtingen openbaar worden gemaakt, waaruit meningsverschillen tussen Koning(in) en kabinet zouden kunnen blijken. Er wordt geen informatie verstrekt over de inhoud van contacten tussen Koning(in) en ministers, los van de vraag of er sprake is van een meningsverschil. Deze weigeringsgrond is nog niet ingeroepen na de wijzigingen op het kabinetsbeleid rondom artikel 68 Gw. Wel is al sinds jaar en dag duidelijk dat in de verhouding tussen regering en parlement de ongeschreven staatsrechtelijke regel geldt dat de eenheid van de Kroon niet mag worden geschonden. Gelet echter op de aard van de stukken, heeft DJZ ambtelijk contact opgenomen met de directie Constitutionele Zaken en Wetgeving van BZK. BZK deelt het standpunt dat de weigeringsgrond "eenheid van de Kroon" hier niet van toepassing is, omdat de stukken geen communicatie betreft tussen de Kroon en de regering. Dit geldt hooguit voor de brief van het Kabinet van de Koning aan de MP, waarin het Kabinet van de Koning het verzoek om zitting te nemen in het Steering Committee of the Digital Currency Governance Consortium, voorlegt. Voor deze laatste brief is een beroep op de weigeringsgrond "eenheid van de Kroon" wel mogelijk.

¹ Kamerstukken II 2001/02, 28 362, nr. 2.

² Kamerstukken II 2015/16, 28 362, nr. 8.

³ Kamerstukken II 2019/20, 28 362, nr. 23.

⁴ Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid. - Raad van State

⁵ Kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

Eenheid van het Kabinetsbeleid

De overige stukken zien dus op communicatie tussen bewindspersonen of hun ambtenaren over het verzoek om deel te nemen aan de Steering Committee. De brieven die gestuurd zijn door de bewindspersonen zelf, zijn echter op grond van "eenheid van het kabinetsbeleid" vertrouwelijk. Aantasting van de "eenheid van het kabinetsbeleid" is in het algemeen in strijd met het belang van de staat. Controle op het kabinet is niet goed mogelijk als het diffuus en moeilijk te achterhalen is wat precies het kabinetsstandpunt is als naar buiten komt dat ministers van opvatting verschillen. Om deze reden wordt informatie over de opvattingen binnen het kabinet niet openbaar, bijvoorbeeld wanneer deze in een beslisnota naar voren komen. Daarmee kunnen de brieven die zijn gewisseld tussen de minister-president en de minister van Financiën geweigerd worden met een beroep op de weigeringsgrondgrond "eenheid van het kabinetsbeleid".

In beginsel geldt dat het openbaar maken van een beslisnota waaruit een verschil van opvatting blijkt tussen ministeries op ambtelijk niveau dit de eenheid van het kabinetsbeleid niet aantast. Die eenheid is pas in het geding indien opvattingen binnen het kabinet zelf – van bewindspersonen – openbaar worden. De overige e-mailberichten waarmee intern overleg plaatsvindt over de brieven, kunnen dus in beginsel niet worden geweigerd met een beroep op de weigeringsgrondgrond "eenheid van het kabinetsbeleid".

Internationale en diplomatieke belangen

Tot slot zien de stukken op de voorbereiding van de ondersteuning van de Verenigde Naties voor de Koningin. Hoewel het niet gebruikelijk is dat FIN deze stukken ontvangt, betreft het nu wel documenten waarover FIN de beschikking heeft en die onder het verzoek vallen. Deze stukken zijn echter naar alle waarschijnlijkheid aan te merken als interne stukken van een internationale organisatie. Dergelijke stukken blijven vertrouwelijk op grond van "internationale en diplomatieke belangen". Omdat de stukken geen internationale classificatie bevatten, is het voor DJZ niet vast te stellen of deze stukken daadwerkelijk vertrouwelijk moeten blijven gelet op de internationale belangen. Om hier uitsluitsel over te krijgen, is aan te raden om bij de VN te informeren in hoeverre deze stukken een vertrouwelijke behandeling behoeven. De voorbereiding van de Verenigde Naties voor de Koningin kan dus in beginsel geweigerd worden met een beroep op de weigeringsgrondgrond "internationale en diplomatieke belangen", tenzij de ondersteuning van de Koning bij de VN te kennen geeft dat deze geen vertrouwelijke behandeling behoeft.

Openbaar maken documenten

Voorafgaand aan deze nota heeft FIN ambtelijke gesprekken gevoerd met AZ, BZ en het Kabinet van de Koning. Daarin is ambtelijk aangegeven dat de stukken niet openbaar gemaakt kunnen worden, omdat openbaarheid het belang van de staat zou schaden. Zij gaven daarbij de voorkeur aan de vertrouwelijkheidsgrond "eenheid van de Kroon". Vervolgens is ambtelijk gesproken met BZK en ook BZK adviseerde om het belang van de staat in te roepen, maar dan op de hiervoor genoemde gronden. Al de genoemde ministeries lijken principieel te zijn in hun standpunt. BZK heeft hierbij expliciet aangegeven dat het niet relevant is dat de inhoud van de stukken niet gevoelig is, omdat dat zou suggereren dat stukken alleen vertrouwelijk zijn als er sprake is van onenigheid tussen bewindspersonen of tussen de Kroon en het kabinet. De GT heeft aangegeven er de voorkeur aan te geven de betreffende stukken te openbaren. Dit zou een afwijking betekenen van het kabinetsbeleid en DJZ adviseert om hierover (hoog)ambtelijk ofwel politieke afstemming te zoeken voordat er tot openbaarheid wordt overgegaan.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.